

Ecologische inventarisatie Timmerfabriek Balk

projectnummer: 552.04.51.01.00.09

Onderwerp: Ecologische inventarisatie Timmerfabriek Sijtsma Balk

Datum: 05-02-2018

Inleiding

KADER

In verband met de herbestemming van Timmerfabriek Sijtsma te Balk wordt een bestemmingsplan opgesteld. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 17 januari 2019 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: bewolkt, af en toe een winterse bui, circa 3°C en een zwakke wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft het terrein van voormalige Timmerfabriek Sijtsma aan de Wilhelminastraat 13 in Balk. Het plangebied ligt midden in de bebouwde kom van Balk en wordt aan alle zijden omgeven door wegen en bebouwing. De Timmerfabriek is toegankelijk via de toegangsweg tussen de woningen van de Wilhelminastraat 11 en 15. Vrijwel het volledige plangebied wordt ingenomen door het gebouw van de Timmerfabriek. Dit gebouw is voor het overgrote deel opgetrokken uit bakstenen muren plaatselijk zijn wanden opgetrokken uit plaatmateriaal, zoals golfplaten. Het dak is bedekt met golfplaten, deels zonder houten betimmering en isolatiemateriaal en deels met isolatiemateriaal onder de golfplaten. Aan de noordoostzijde van het plangebied is een kleine opslagruimte met een plat dak met bitumen dakbedekking aanwezig.

De bebouwing is toegankelijk via verschillende goed sluitende deuren. Om het gebouw en langs de toegangsweg is bestrating aanwezig. Vegetatie ontbreekt vrijwel volledig in het plangebied. Een deel van het dak van het gebouw en verschillende muren aan de zuidoostzijde van het gebouw zijn sterk begroeid met klimop. Op het terrein is een transformatorhuisje aanwezig wat niet bij het plan betrokken is.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

De plannen bestaan uit de realisatie van 4 appartementen in de voormalige Timmerfabriek. Hierbij blijft een deel van de buitenmuren van de Timmerfabriek behouden, terwijl het dak volledig wordt volledig vervangen.

Impressie van het plangebied gezien vanaf de toegangsweg in het oosten en gezien vanaf het zuiden (17 januari 2019)

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 04-02-2019 10:09:55) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plan-

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen.

gebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreffen met name vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en amfibieën. Daarnaast wordt melding gemaakt van de reptielensoorten ringslang en levendbarende hagedis en de libellensoort gevlekte witsnuitlibel.

Het plangebied is vrijwel volledig bebouwd en verhard. Een deel van de voormalige Timmerfabriek is begroeid met klimop. Daarnaast zijn tussen de bestrating enkele algemene plantensoorten aanwezig, zoals straatgras. Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Deze zijn gezien de terreingesteldheid ook niet in het plangebied te verwachten.

De loodsen bieden vogels geen invliegopeningen, zodat nesten van vogels in de bebouwing kunnen worden uitgesloten. In de klimop aan de zuidoostzijde van het plangebied kunnen echter jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van huismus aanwezig zijn. In een tuin grenzend aan het plangebied waren tijdens het veldbezoek 5 huismussen aanwezig. Het plangebied biedt geen broedgelegenheid voor andere vogels met jaarrond beschermde nesten. Wel kunnen algemene soorten als merel en winterkoning in de klimop tot broeden komen. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd. Het plangebied is door de bebouwing en verharding weinig geschikt als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten.

In de grote loods met zadeldaken zijn tijdens het veldbezoek enkele afgebeten vlindervleugels (van huismoeder, een nachtvlinder) gevonden die op de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis duiden. In dit gebouw zijn tijdens het veldbezoek echter geen potentiële invliegopeningen voor deze en andere vleermuissoorten aangetroffen. Zo ontbreken toegangen bij de deuren, in de muren en via het golfplaten dak. De sporen zullen stammen uit de tijd dat het gebouw nog werd gebruikt, waarbij vleermuizen mogelijk nog toegang hadden via openstaande deuren of ramen. Op dit moment is er echter geen toegang meer voor vleermuizen. Een vleermuisverblijfplaats kan hier worden uitgesloten.

In de kleine opslagloods met een plat dak aan de noordoostzijde van het plangebied zijn echter wel potentiële invliegopeningen voor vleermuizen aanwezig. Het gaat om ruimte tussen de bakstenen muren en trespas boeiboorden. Een vleermuisverblijfplaats kan hier op basis van het veldbezoek niet uitgesloten worden.

Het plangebied is volledig bebouwd en is zodoende hooguit marginaal geschikt voor foeragerende vleermuizen. Doorgaande lineaire structuren die onderdeel kunnen vormen van een belangrijke vliegroute van vleermuizen, zoals bomenrijen of brede watergangen, ontbreken in het plangebied.

Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

Het is niet helemaal uitgesloten dat enkele exemplaren van algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis en bosmuis (Quickscanhulp.nl) in het plangebied voorkomen. Voor de te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Niet-vrijgestelde (en dus beschermde) grondgebonden zoogdiersoorten kunnen gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van sporen die duiden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen worden uitgesloten in het plangebied.

Het is niet helemaal uitgesloten dat enkele exemplaren van algemene amfibieën als gewone pad in het plangebied aanwezig zijn. Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Geschikt leefgebied voor beschermde en niet-vrijgestelde amfibieën ontbreekt in het plangebied. Dergelijke soorten zijn zodoende niet te verwachten in het plangebied.

Voor beschermde soorten uit de soortgroep vissen, reptielen en ongewervelden, waaronder de uit de omgeving bekende soorten ringslang, levendbarende hagedis en gevlekte witsnuitlibel, ontbreekt geschikt leefgebied in het plangebied. De aanwezigheid van beschermde soorten van deze soortgroepen kan worden uitgesloten.

TOETSING

In het gebouw met plat dak aan de noordoostzijde van het plangebied bevinden zich potentiële vleermuisverblijfplaatsen. In de klimop zijn daarnaast mogelijk jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van huismus aanwezig. Door de werkzaamheden aan de bebouwing gaan mogelijk verblijfplaatsen verloren. Aanvullend onderzoek is nodig om na te gaan of daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn. Aan de hand van het nader onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

In de soortenstandaards van de betreffende soort(groep)en is beschreven wanneer dit onderzoek dient te worden uitgevoerd. Voor vleermuizen is dit in de periode half mei-half juli (3 bezoeken) en de periode half augustus-eind september (2 bezoeken). Het onderzoek voor huismus dient te worden uitgevoerd in de periode begin april tot half mei (2 bezoeken).

Het plangebied is door de verharding en bebouwing van weinig waarde als foerageergebied voor vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten. Het plan leidt niet tot verlies van hoogwaardig foerageergebied en bovendien is voor de te verwachten soorten in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op foerageergebied voor vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten zijn hierdoor niet te verwachten.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van de meer algemeen voorkomende vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdierensoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Voor de overige soort(groep)en kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden, geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalige Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied, waaronder weidevogelgebieden.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op een afstand van circa 4,5 kilometer ten zuidoosten van het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermde gebied, te weten Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op een afstand van ruim 750 meter ten zuidwesten van het plangebied, aan de rand van de bebouwde kom. Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot 'natuur buiten het NNN' ligt op een afstand van ongeveer 600 meter ten zuidoosten van het plangebied. Het meest nabij gelegen weidevogelkansgebied ligt op ruim 600 meter afstand ten noordoosten van het plangebied. Het plangebied heeft geen belangrijke ecologische relatie met deze gebieden door de ligging midden in de bebouwde kom van Balk.

TOETSING

Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, zijn met betrekking tot het voorgenomen plan geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, het NNN of weidevogelkansgebieden te verwachten. Deze inventarisatie geeft daarom geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb en is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van het plan een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

In het plangebied kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen en huismus niet worden uitgesloten. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of daadwerkelijk verblijfplaatsen van deze soort(groep)en aanwezig zijn. Aan de hand van het nader onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd. Verder komt uit de inventarisatie naar voren dat rekening moet worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân 2014.